

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 120 Lei
Pe jumătate
de an . . . 60 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL ȚĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Țărănesc)

Telegrama trimisă Primului Ministru de către Președintele Org. Județene a Partidului Național-Țărănesc din Arad.

Dlul IULIU MANIU

ministru președinte

BUCUREȘTI

Comitetul județean al partidului național-țărănesc din județul Arad înțregit cu țărani delegați din toate comunele și numeroși minoritari, întrunindu-se astăzi în ședință solemnă din prilejul aniversării a unui an de când Înalta Regență prin adâncă cunoaștere a opiniei publice din țară a transmis guvernarea Statului partidului național-țărănesc numindu-lă pe Dvoastră de Ministru Președinte, — cu însuflețire și deplină încredere în voința și înțelepciunea Dvoastră, vă felicită și vă asigură de sprijinul și devotamentul său necondiționat. Munca uriașă săvârșită de Dvoastră, de vrednicii Dvoastră colaboratori și de corpurile leguitoare va asigura pentru totdeauna recunoștința țării.

Dr. Ștefan C. Pop
președinte.

Sfintirea bisericii din Buteni

Cea mai frumoasă biserică ortodoxă din județ. — Distincția părintelui Ioan Cosma. — A asistat popor și intelectualitate în unu-nou-nobil eveniment. Inaugurarea unui început de reclădire a bisericii spirituale. Chemarea la vechea credință a celor rătăciți pe căile sectarismului.

Buteni 10 Nov. Unit prin toată gândirea mea cu această comună, legat prin toate baerele sufletului meu de poporul ce o locuiește, m-am grăbit să serbez, praznicul, ce li s'a hărăzit vrednicilor butinceni, alături de ei. Am admirat, ca prunc, mândria acestui popor, ce se deosebește așa de mult de populația din jur, am rămas surprins, în fața istorisirilor tatălui meu, de tenacitatea cu care își impunea acest popor voința sa în mișcările naționale de odinioară. Buteniul a fost o cetate a românismului și nimic n'a putut doborî zidurile cari apărau această cetate, căci ele erau clădite pe bazele puternice ale dragostei de națiune și limbă. Li admir și astăzi și sunt mândru de bravii butinceni cari știu să îmbrățișeze cu atâta însuflețire orice idee de ordin cultural, din care și ei și națiunea trage foloase. O intuiție înăscută, împreună cu o rațiune sănătoasă, le-a arătat în totdeauna calea pe care trebuiau să calce pentru a ajunge astăzi să stârnească admirația, nu numai acelor cari nu-i cunosc, ci, chiar și acelor cari au trăit alături de ei. Căci, marile jertfe, aduse odinioară pe altarul ideii românismului, își continuă lanțul prin realizările, tot prin nesăbuite jertfe, pe teren cultural.

Acela, care a văzut astăzi desfășurându-se solemnitatea sfintirii bisericii clădită, cu prea puține ajutoare din partea autorităților, de populația ortodoxă a comunei, acela, care a călcat în interiorul acestei admirabile și monumentale clădiri, va înțelege cu câtă evlavie, iubire de Dumnezeu și cu câtă frumusețe este înzestrat sufletul blând al butincenilor.

Trecătorul se va opri emoționat în fața acestui monument, și vrând nerrând, își va aduce aminte de țaria credinței acelor cari l'au ridicat și de atotpaternicia aceluia spre mărirea căruia s'a zidit.

I. Ard.

Buteniul, este o comună locuită de cca 4000 suflete, la 5 km. de Sebiș, cu care are gară comună pe linia Arad-Brad. Locuitorii comunei sunt români, puțini unguri, rămășițe ale funcționării vechiului regim, foarte puțini — câteva familii — nemți, puțini slovaci, în proces de românizare și câteva familii de evrei.

După război, această comună care avusese în politica românească, un rol atât de însemnat înainte, căzuse într-o dărăpănare economică, urmare fatală a războiului, și urmare a politicii stăpânirilor de până acum, față de care populația comunei se îndărătnicea să rămână intransigentă și credincioasă vecilor conducători ai săi. Nu odată s'a încercat să i se ia judecătoria de ocol, singura autoritate ce i-a mai rămas, din cele multe ce le avea. Aci era pe vremuri pretura, reședința gărzii financiare aci se făceau alegerile pentru camera oblegaților. Buteniul fusese un centru.

Astăzi a devenit iarăși centru. Centru al sectarismului baptist, datorită tratamentului autorităților statului maghiar, neglijenței statului român și altor împrejurări prielnice vegetației burenii între lanurile sănătoase.

Cu toate greutățile, imense greutăți, populația ortodoxă din Buteni ridică în centrul comunei o biserică de care

rar se vede, Această biserică cu două turnuri, de proporții uriașe poate fi considerată ca o adevărată operă de artă, unică, în felul ei, nu numai în județ ci în întreg ținutul celor trei Crișuri. Interiorul său larg, încăpător, prezintă decoruri în motive românești de o frumusețe deosebită. Policandrul, datorit de sfinția sa părintele Ioan Cosma, este o piesă de artă și desăvârșește măreția admirabilului decor.

Această biserică ridicată prin truda și inapreciabilele jertfe ale populației s'a sfințit în ziua de 10 Nov. cu un fast deosebit. Solemnitatea sfintirii a fost pontificată de Prea Sf. Sa Grigorie episcopul eparhiei Aradului, sprijinit fiind de I. Prea Cuviosii Părinți Arh. Morușca și Suci, asesorii Consistoriali Păcățeanu, Muscan, Ciuhandu Georgea Stana preoții parohiilor din Buteni protopresbiterul Florian Roxin, Iuliu Bodea și Ioan Cosma, Părintele protopop C. Lazar din Hălmagiu, preoții Ioan Marșieu, S. Stefea, I. Tirlea, I. Giurgiu, L. Iojă, A. Ionuș, V. Drincu, C. Bogdan și I. Târnaș, diaconi: Florea Lavrov, Cornel Moga și Ioan Lorinț.

Ca această ocazie s'a hirotonit de preot pentru parohia din Vărfuri diaconul Ioan Lorinț.

Ca un eveniment deosebit înregistram aci distincțiunea ce i s'a făcut harnicului și admirabilului părinte sufletesc dlui Ioan Cosma prin acordarea brăului roșu de către Prea Sfinția Sa. Distincțiunea a găsit un om în adevăr merituos, care pe lângă că și vede de misiunea sa de părinte sufletesc, a știut să câștige dragostea tuturor locuitorilor comunei fără deosebire de confesiune.

Li transmitem părintelui Cosma sin cerele noastre felicitări.

La solemnitatea sfintirii au asistat locuitorii comunei, precum și credincioși veniți din satele din jur. Uriașul interior al bisericii a fost ticsit. Intelctuali din toate părțile, din Oradea și Arad, au ținut să asiste la această serbare. Un punct de atracție a fost în contestabil, și corul „Armonia“ a dlui prof. Lipovan dela Arad, care a dat răspunsurile la liturghie. Această cor, împreună cu conducătorul său a putut sorbi din belșug admirația asistenței.

Intre asistenți am remarcat pe dnii V. Goldiș, Micloși din Arad, precum și pe părintele protopop de Ineu, Mihai Cosma, deputat de Arad.

La priceasnă părintele protopop Florian Roxin, face Prea Sfinției Sale o dare de seamă asupra clădirii biserice. Din cifrele rostite de Sf. Sa reiese că biserică a costat aproape 5 milioane lei, suma acoperită prin vânzarea pădurei comunale. Prin contribuții benevole ale credincioșilor, printr'un neînsemnat ajutor bănesc din partea autorităților și prin ceea ce urmează să se impună asupra comunei, dacă ministrul Cultelor nu se va hotări să intervie eficace cu un ajutor ce l'promite de pe vremea dlui V. Goldiș.

Prea Sfinția Sa Grigorie răspunde aducând laude comunei bisericești, în special părintelui protopop Florian Roxin.

Prea Sfinția Sa arată apoi importanța serbării sfintirii, face istoricul dezvoltării ortodoxiei și dovedește, prin precizări istorice, că poporul român păstrează din cele mai îndepărtate timpuri, creștinismul nealterat așa cum l'au așezat sfinții părinți. Poporul nostru a avut de luptat mult și a suferit și mai mult pentru creștinism, la început, pentru rezistența sa față de noile bisericești, catolice, protestante și reformate, mai târziu.

Astăzi, când ortodoxismul nostru a izbutit, prin succesele politice ale națiunii, să devină religie dominantă, când datorită împrejurărilor prielnice ar putea să se desvolte, el este totuși stânenit de sectorismul susținut de dușmanii credinței și națiunii noastre. Chiar românii, țărani noștri s'au lăsat ademeniți de făgăduielile agenților sectarismului pentru viață de apoi. Și au părăsit credința strămoșească, și-au părăsit maica biserică care i-a ocrotit veacuri dearândul, și au părăsit frații și s'au alăturat acelor cari vor să strice unitatea bisericii noastre și vor să nvrăjbească rândurile noastre pornite în marș spre desăvârșire sufletească.

Prea Sfinția Sa invită pe cei rătăciți să-și examineze conștiința, să se coboare în inimile lor și să se rein toarcă la maica biserică, care îi va primi cu brațele larg deschise.

Această cuvântare a Prea Sfinției Sale, pe care n'am putut o reda decât în esența ei, ni s'a părut a fi un bun început al încercărilor de readucere a celor rătăciți. Prea Sfinția Sa după câte am aflat, a a. ut convorbiri, în pre ziua sfintirii, cu câțiva reprezentanți ai baptismului din Buteni, și, nu ne îndoim, a aflat cauzele rătăcirii lor. Odată acestea cunoscute se va putea găsi remediul. Poporul nostru este creștin, iubeste legile lui Dumnezeu și trăește întru ele, vrea să se lase condus, după percepțele acelor legi, vorba blândă, dragostea deapropelui, de adevăr, morala adevărat creștinească a aceluia care îl conduce, îl cucerește, îl pleacă și nu se mai lasă ademenit de slujbașii banului câtă vreme are încredere în slujbașul lui Dumnezeu.

Am socotit ca un bun augur sfintirea bisericii nouă, pentru refacerea ortodoxismului în fruntea comună Buteni, și am fi nespuse de mulțumiți, chiar măguliți, dacă Prea Sfinția Sa ar considera această biserică ca un far de pe amvonul căreia să se răspândească prin gura misionarilor dela centrul eparhiei, cât mai des, lumina blândelor învățături ale lui Christos Opera de refacere ar prospera încet dar sigur.

După sfârșirea sf. liturghii, invitații, corul „Armonia“, clerul, în frunte cu Prea Sfinția Sa, au luat parte la banchetul oferit de fruntașii comunei bisericești.

Aci s'au rostit mai multe cuvântări. Ciclul lor a fost deschis de Prea Sfinția Sa, vorbind pentru M. Sa Regele Mihai I. A urmat părintele protopop Florian Roxin, pentru Prea Sfinția Sa d. V. Goldiș pentru părintele F. Roxin.

A vorbit apoi părintele protopop Mihai Crsma, deputat, în numele dlui Prefect al Județului d. Dr. Iustin Marșeu și aduce clogii Prea Cucernicului Protopop Florian Roxin.

Dsa exprimă cuvinte omagiale Prea Sfinției Sale Grigorie din partea dlui Prefect dr. Marșeu. În continuare dsa face apogeul eroismului oamenilor, de veniți mari prin slujirea idealurilor mari a oamenilor cari se întrec pe ei însăși angajându-se pentru realizări cari în aparență sunt imposibile, dar, cari devin totuși realizări prin idealismul, prin voința tenace a lor. Așează realizarea butincenilor în rândul marilor opere menite să prilejuiască zile de sărbătoare pentru ortodoxismul românesc, pentru românism. Aceia cari au contribuit la înfăptuirea sărbătorii de Duminecă sunt în felul lor eroi. Acest atribut l'au meritat prin jertfe aduse pentru realizarea dorinței de mult înfiripată în sufletele butincenilor.

„Opera monumentală — închee părintele Mihai — laudă indeosebi strădania neînchipuită, munca supraomenească, voința de fier și energia nesovăitoare a Precucernicului Protopop Florian Roxin, laudă apoi dragostea caldă față de biserica neamului a Cucernicilor Preoți și a pușinilor intelectuali din Buteni. Dar opera monumentală laudă, mai presus de toate, neînchipuitul, neasemănatul, uimitorul și neașteptatul spirit de jertfă a acestui bun și demn, nobil și frumos popor de țărani din Buteni, — și tuturor acestora le sună cuvintele mele de sinceră apreciere și recunoștință, trăiască cu toții la mulți ani.“

D. protopop maghiar Colesar din Șebîș a vorbit preamărind pe cei ce jertfesc și se jertfesc, a rostit înțelepte pentru buna înțelegere și pentru iubirea către biserică.

D. Dr. Sabin Dan a proferat cuvinte de laudă pentru d. Richter, anteprenorul, care a turnat în zid și a știut să simbolizeze atât de frumos dragostea credincioșilor din Buteni către Dumnezeu.

D. Dr. A. Grozda a vorbit pentru cei doi preoți ai Butenilor dnii Iuliu Bodea și Ioan Cosma, precum și pentru popor.

D. preot Bodea și-a amintit de colaboratorii dlui Richter.

D. Dr. C. Iancu, avocat în Arad, a vorbit în numele Băncii Victorii, și a rostit pioase cuvinte de aducere aminte pentru foști părinți sufletești din Buteni, protopopii Gurban și Mager.

În sfârșit d. Dr. S. Dan, în numele comunei Buteni, mulțumește tuturor acestora cari prin conlucrarea sau prezența lor au contribuit la ridicarea nimbului serbării. S'a adresat dlui prof. Atanasie Lipovan exprimându-i sentimentele de grațitudine ale butincenilor pentru prețiosul concurs ce l'a dat, spre a înălța fastul sărbătorii, prin corul său „Armonia“. Il roagă să exprime fiecăruia dintre colaboratorii săi aceleași sentimente de recunoștință. Rap.

Tineri Români, înscrieți-vă în roata volnicilor!

Dr. Ioan Săbău

Specialist în boli și operațiuni de nas, gât și urechi, fost asistent la clinică, consultă în Bulevardul Carol 32, dela 10 11¹/₂ și 3 5.

BANCA CENTRALĂ PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ SOC. AN. ÎN CLUJ.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală extraordinară a Băncii Centrale pentru Industrie și comerț soc. an. în Cluj, ținută la 2 Noembrie 1929, a hotărât sporirea capitalului societății dela 50 milioane lei la Lei 75 milioane.

Condițiunile în cari se emite acest spor de Lei 25 milioane sunt următoarele:

1. Acționarii vechi au dreptul să opteze și să semneze după două acțiuni vechi, una acțiune nouă.
2. Prețul unei acțiuni noi se fixează pentru vechii acționari la 250 lei de fiecare acțiune și separat 10 lei speze de emisiune.
3. Termenul de optare și semnare este până la 15 Dec. 1929.
4. Din prețul unei acțiuni se va plăti la semnare 75 lei în capital și 10 lei speze de emisiune, iar din restul de 175 lei se va plăti 75 lei la 15 Ianuarie 1930 și Lei 100 la 15 Februarie 1930.
5. Noua emisiune va beneficia de dividendul anului 1930.
6. Acțiunile neoptate de către vechii acționari rămân la dispoziția Consiliului de Administrație, care este autorizat a le plasa în condițiuni cât mai favorabile pentru societate.
7. Față de acționarii cari nu vor achita prețul acțiunilor la termenele fixate, se vor aplica dispozițiunile Prgr. 6 din Statute, având să plătească 15% dobândă de întârziere.
8. La semnare se vor prezenta acțiunile vechi și anume: la sediul central din Cluj și la filialele din Alba Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu și Turda.
9. Semnarea de acțiuni se va face pe declarațiunea anexată la acest prospect.
10. Acțiunile noi se vor putea emite și în titluri cumulative de 5, 10, 20 și 100 buc. acțiuni.

Cluj, la 2 Noembrie 1929.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE.

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a Jud. Arad.

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu . .	Lei 500—510—	per 100 kgr.
Orz . .	„ 310—320—	„ „ „
Ovăș . .	„ 310—320—	„ „ „
Porumb „	260 270 -	„ „ „

Vite nu s au adus în obor din cauza boalei.

Participarea Camerei de Agricultură la expoziția avicolă.

Pentruca în pavilionul Camerei aranjat în localul expoziției avicole din 23 și 24. Noembrie 1929. să fie expuse numai paseri de soi nobil, de primul rang, exemplare frumoase, bine întreținute și îngrijite, Camera a hotărât să cerceteze rând pe rând toate comunele unde se află stațiuni mai semnate avicole (de creșterea paserilor) pentru a putea examina și aduna pentru expoziție, materialul cel mai corespunzător.

Aceste paseri vor fi concentrate la un loc conform instrucțiunilor ce se vor da la fața locului, urmând ca după aceea să fie expedate toate de odată la Arad la adresa Camerei. Spesele de transport pentru dus și întors le va suporta Camera.

Cu ocaziunea cercetărilor Camera va cumpăra dela crescători surplusul din exemplarele frumoase pentru care lva plăti 100. Unasută Lei per bucată, pentruca după aceea să le poată distribui iarăși mai departe la alți crescători cu un preț redus. Rugăm deci pe toți crescătorii cari au paseri frumoase pentru expoziție și de vânzare să ne avizeze pentru a putea îngriji de cele necesare pentru expunerea sau cumpărarea lor.

Camera continuă deja de trei ani acțiunea ce a pornit pentru îmbunătățirea

sângelui paserilor din întreg județul, introducând soiuri nobile de primul rang, potrivite fiecărei regiuni aparte. Introducerea acestora s'a făcut în modul următor; Un agricultor a primit dela Camera numărul de ouă, necesar pentru o cloșcă în mod gratuit cu obligamântul însă, ca să predea anul viitor din sporul ce l are tot atâtea ouă și tot în mod gratuit unui sau la doi agricultori crescători din aceea comună, pentru răspândirea rasei. Acei crescători de al doilea an cari au obținut ouăle în felul sus arătat vor avea față de Camera același obligamânt ca și primul. Acei crescători cărora li s'a predat de către Camera paseri, au avut idem obligamântul să predea la anul viitor, dela sporul rezultat un număr de ouă în mod gratuit la alți agricultori din sat.

Rezultatele acțiunilor acestora se vor vedea cu ocaziunea expoziției din 23 și 24. Noembrie.

Pentruca relativ la aceste acțiuni să avem un centru de plecare corespunzător, Camera a înființat la pepiniera sa din Socodor o stațiune mare avicolă, de unde în viitor va avea în permanență material ales și bun pentru a putea sprijini stațiunile avicole de pe la gospodăriile dela țară, în vederea progresului pentru care intenționăm a stăruii din toate răspunderile noastre.

Odată trezit fiind interesul general pentru aceasta ramură atât de importantă agriculturii vom putea face propaganda relativ la înființarea asociațiilor unilor pentru a plasa în comerț ouăle și carnea ca produs al paserilor de pe la gospodăriile agriculturilor din acest județ.

Progresul ce intenționăm a realiza, prin dezvoltarea aviculturii, depinde însă în mare parte și de combaterea

morburilor lipicioase, cari în unele cazuri nimicesc 80% din stocul de paseri numai într'o comună dar chiar și în regiunea întreagă. În cazuri de acestea avem să apelăm întotdeauna la colaborarea prețioasă a Domnilor medici veterinari, cari la rândul lor, prin publicațiuni, conferințe și vaccinările gratuite, vor putea aduce sacrificiul recerut în ceace privește luminarea populațiunii noastre și în această direcțiune, dat fiindcă materialul necesar pentru aceste scopuri îl vor obține dela Camera tot în mod gratuit.

Expoziția avicolă din 23-24. Noembrie 1929.

Prin prezenta Vă aducem la cunoștință că Societatea noastră, din încredințarea și sub patronajul Camerei de Agricultură a Județului va aranja pentru data de 23-24. Noembrie 1929. o expoziție de paseri domestice, porumbi, iepuri de casă și păsări cântătoare „Canari“ la ceace Vă invităm și pe D voastră rugându Vă ca să luați parte cu materialul mai ales, de care dispuneți.

Condițiunile expoziției sunt după cum urmează:

1. La expoziție vor putea fi expuse tot felul de paseri domestice de soi, porumbi, paseri cântătoare „Canari“ iepuri de casă și purci de mare.
2. Taxele de teren sunt fixate: Pentru una familie de paseri domestice (1:2) Lei 40
Pentru una păreche de porumbi (în cușcă Soc.) „ 25
Pentru una păreche de porumbi (în cușcă propr.) „ 20
Pentru paseri „Canari“ (per bucată) „ 20
Pentru epuri de casă (părechea) „ 30
Pentru epuri de casă (bucata) „ 15
Pentru purci de mare (bucata) „ 10

Participanții cari solesc din provincie nu plătesc taxele de teren numai pentru paserile sau animalele scoase la vânzare.

3. Animalele participanților membri, destinate vânzării vor fi preluate de Comisia de aranjare urmând ca aceste să fie vândute în mod exclusiv numai de către Societate cu prețul fixat de proprietar din care 10% va fi reținut în favorul Societății, iar membrii Soc. „Carierul“ vor plăti numai 5%.

4. În timpul expoziției animalele expuse vor fi îngrijite de Societate.

5. Termenul de anunțare pentru participare la expoziție este fixat pe data de 17. Noembrie seara oraș 20. Deodată cu anunțarea se vor plăti și taxele sindicate.

Corespondența precum și tot felul de transporturi se vor trimite pe adresa „Carierul“ Arad Tramvai.

6. Agriculturii care posed paseri din acțiunea inițiată și continuă de Camera în decursul alor 3 ani ultimi pentru răspândirea soiurilor nobile sunt rugați a expune exemplarele mai ales de care dispun, în pavilionul Camerei. Toate informațiunile în aceasta privință se vor putea avea la Camera de Agricultură Arad, Str. Gh. Popa No. 4.

7. Camera va distribui cu această ocaziune:

12 Medalii de aur, 14 medalii de argint, 20 medalii de bronz și 80 diplome de incurajare.

Tot asemenea se va distribui premii în bani în valoare totală de lei 6,000 adică șasemii Lei, iar Societatea „Carierul“ va distribui pentru crescători din alte județe diplome

de aur, argint, bronz și de onoare.

Clasificarea la porumbei se face în două categorii și anume: cu inele și fără inele.

8. În timpul expoziției animalele nu vor putea fi duse și nici schimbate fără aprobarea Comisiei de aranjare.

9. Localul expoziției va fi în manegiul regimentului 1 roșiori Arad Calea Aurel Vlaicu, vis-a-vis de fabrica de vagoane „Astra“

10. Societatea va îngriji de cartiruirea și vîptul necesar pentru cei din provincie și alte județe.

11. La expoziție nu se vor primi nici un fel de paseri cântătoare decât numai „Canari“ nici chiar afară de concurs.

12. În legătură cu expoziția se va aranja deodată și Congresul Societății lor de avicultură din Transilvania și Banat, care va avea loc în Căminul Industriștilor Arad, Str. Consistorului (Duminecă la ora 10. a. m.) cu care ocaziune se vor desbata chestiunile referitoare la înființarea Uniunii Societăților Avicole din Transilvania și Banat.

Tot în acest local (Căminul Industriștilor) va fi și cina comună la 23. Noembrie seara la orele 20.

În localul expoziției va fi bufet cald și rece.

Arad, data stampilei postale.

Direcțiunea Camerei

Pe marginea încadrării funcționarilor.

În atenția dlui Primpreședinte al Tribunalului

După cum se știe, prin legea reorganizării ministerelor, s'a dispus concedierea și pensionarea a o mulțime de funcționari, urmând ca situația celor rămași să fie îmbunătățită. Toate bune până acum. Dar există o anumită categorie de funcționari orapșiți de toate guvernele de rână aci și sabotați intenționat — numai așa ne putem exprima — de superiorii lor. E vorba de funcționarii ministerului de justiție, și anume de funcționarii judecătorești. Nu voi face sentimentalism deplasat și voi expune un caz, o situație adevărată și controlabilă de oricine

La Judecătoria Rurală din Buteni sunt câțiva funcționari cu gradul de impiegat stagiar. Între aceștia sunt câțiva cari au gradul acesta de 4—5 ani, ba dacă nu mă înșel o funcționară îl are de 7 ani. Aceștia au rămas în același grad, până când alți doi funcționari — dacă mi se vor cere nume, voi da — veniți cu ani în urma acestora și inutilizabili în serviciu, dar cu oarecare trecere la Ierusalim, au reușit să fie transferați dela Buteni și înaintați grefieri. Ceilalți au rămas și azi acolo unde au fost și acum 4-5-6 ani la »gradul« de impiegat stagiar, salarizați cu 2642 lei lunar. De munca enormă depusă pentru acești bani nu mai vorbesc.

Deocamdată supunem atenției dlui Primpreședinte al Tribunalului aceste Chestiuni și l rugăm să cerceteze cine a oprit și pus la dosar ani de-a rândul referatele definitive și înaintate, făcute anual de șefjudecătorului dela Buteni, aplică d sancțiuni vinovaților, iar impiegatilor stagiani dela Judecătoria Buteni și celelalte, să li se facă dreptate, aplicându se corect dispozițiunile Statului funcționarilor publici, care prevede definitivarea după 2 ani de stagiu.

Sim.

Fleștecare tîndr Român cu credință către Patrie, Tron și Partidul N.-Țărănesc intră în roata volnicilor.

Un an de guvernare național-țărănistă

Sedința festivă a Consiliului județan al partidului național-țărănesc. — Sărbătorirea guvernului în capitală

La 10 Noembrie a. c. s'a împlinit un an dela venirea la cărma țării a guvernului național-țărănesc. Aceasta aniversare a fost prilej de sărbătoare pentru întreaga țară.

Organizația județeană a partidului național-țărănesc din Arad, convocată de bătrânul campion al cauzelor naționale, dl Dr. Ștefan Ciceo-Pop, a ținut să serbeze această aniversare cu tot fastul cuvenit. Cu două zile înainte de serbare s'a convocat comitetul județean, însă știrea s'a răspândit repede în județ și numeroși țărani și muncitori s'au grăbit să asiste la ședința festivă.

D. Dr. Ștefan Ciceo-Pop, președintele organizației, deschide ședința la orele 10, într'un ropot de aplauze a asistenței.

Rostește apoi a cuvântare prin care relevă actele mai de seamă a guvernului Dlui Iuliu Maniu. Toate acțiunile guvernului au avut de scop restabilirea prestigiului țării în afară, autoritate în interior și reclădirea economică. Sacrificiile impuse de guvern urmăresc a țingerea acestui scop. Increderea țării s'a manifestat înainte de venirea la guvern față de programul partidului. Astăzi, când guvernul aplică programul, națiunea manifestă aceeași încredere. D. Președinte cere autorizația de a trimite o telegramă de omagii și încredere dlui primministru Iuliu Maniu, ceea ce se încuviințează într'o atmosferă de vii,

aclamațiuni. Textul telegramei îl dăm în altă parte a ziarului nostru.

Vorbește apoi d. senator Al. Boțioc, deputat N. Adam și, în numele țărănimii adunate țaranul Valea dela Ineu. Sedința se ridică la orele 1 d. m.

La București guvernul a fost obiectul unor manifestații de proporții ce întrec obișnuitul. Ca la 40.000 de țărani veniți abia din două județe. Ilfov și Vlașca, au manifestat pe străzile capitalei, sărbătorind guvernul. Cetățenii capitalei s'au adunat în sala „Dacia“ unde s'au ținut mai multe cuvântări. Poporul venit din județele vecine, precum și orășeni s'au intrunit la Arenele Romane unde dl primministru Iuliu Maniu a ținut o cuvântare subliniind etapele mai de seamă a guvernării de un an. Presa din străinătate se ocupă intens de această cuvântare deoarece ea conține declarațiuni de capitală importanță pentru politica internă și externă a țării.

Manifestațiile de Duminecă sunt înregistrate, de către întreaga presă prietenă politicii guvernului, ca un formidabil succes al guvernului și ca o nouă înfrângere a adversarilor politici.

Din partea noastră transmitem dlui Iuliu Maniu și colaboratorilor săi urări de sănătate, putere la muncă, spre a putea desăvârși binefăcătoarea operă deja începută.

O plângere a muncitorilor români

În atenția dlui director al fabricii „Astra“.

Ziarul nostru căutând a îndrepta lucrurile acolo unde e posibil și a pune în fața opiniei publice și a celor în drept a hotărâri nemulțumirile ce ar bătui în mijlocul unei clase sociale, s'a sezisat de data aceasta în fața unei plângeri ce pornește din mijlocul muncitorilor de fabrică români, locuitori în mahalalele Aradului și slujbași ai chinului și multor lipsuri.

Ni s'a semnalat că la fabrica „Astra“ din localitate muncitorii români stau cu zilele în fața porții fără a fi angajați la muncă. Ni se spune că la angajarea muncitorilor, unii maistri de ateliere, între cari am auzit amintindu-se și de un oarecare Antalfi și a altora a căror nume ne scapă, ar angaja numai muncitori de naționalitate maghiară preterând pe cei cari ar fi români. Ni se mai spune că la concedieri de muncitori, acești maistri de ateliere ar avea o influență dezastruoasă pentru muncitorii români, cari sunt concediați în primele rânduri.

Conștiinți de sentimentele noastre naționale și de greutățile pe cari le întâmpină muncitorii români cari cu atâta sacrificiu au știut în zile grele să păstreze o atitudine demnă românească ignorând amăgirile ce porneau din tabelele anarhice comuniste, nu credem că dl. director al fabricii să aibă cunoștințe de greutățile ce se fac muncitorilor români de către unii maistri de ateliere căci în acel caz, sigur că s'ar fi îndreptat lucrurile. În această speranță, fără să vrem a fi vrășmașii muncitorilor de altă naționalitate, solicităm dlui director un sprijin pentru muncitorii români, considerând că aceștia sunt vechi lucrători de fabrică și n'au altă posibilitate de a-și îmbunătăți soarta decât numai prin continuarea angajamentului de muncă.

Ne am simți foarte mulțumiți dacă am primi informații satisfăcătoare de îndreptare.

Krax.

Deschiderea Corpurilor Legiuitoare.

Parlamentul se deschide la 15 Noembrie. Solemnitatea deschiderii va avea loc în prezența Inaltei Regente și mesagiul de deschidere va fi citit de A. Sa R. Principele Nicolae.

Tineretul Chemarist din Arad, a hotărât ca chemariștii cu domiciliul în Arad să se întrunească săptămânal, în zina de Marți, în localurile clubului Naț.-Țărănesc, la orele 20.

George Enescu la Arad.

Marele maestru al vioarei, virtuozul cu renume mondial, mândria națiunii noastre d. George Enescu, va da în zilele de 23 și 24 crt. două concerte de vioară în sala mare a Palatului Cultural. Dsa va avea și concursul tenorului Caravia dela Opera Română.

Românii cari încă n'au auzit pe acest fenomen al artei muzicale, care se bucură de neînchipuite succese peste tot cuprinsul globului, a cărui apariție în occident este prilej de sărbătoare, vor avea prilejul să admire întrânsul geniul muzicii, după cum popoarele occidentului admiră întrânsul geniul românesc.

Politica externă

Ungaria și reparațiunile.

Pentru a consolida planul Young, acceptat la Haga în Septembrie — și despre care am vorbit la rândul său — imediat după încheierea lucrărilor dela Geneva, reprezentanții țărilor interesate s'au intrunit la Paris, în așa numita conferința a reparațiunilor orientale.

A trecut de atunci o groază de timp și s'au cheltuit o mulțime de vorbe, dar fără nici un rezultat căci Ungaria nu vrea să cedeze din punctul ei de vedere. Și aceasta ne interesează direct, deoarece Ungaria a făcut cunoscutul proces al optanților pentru a i-se plăti despăgubiri pentru moșiile grofilor din Ardeal fugiți în Ungaria, dar în același timp refuză net să ne plătească ceea ce ni se cuvine prin tratatul de pace, susținând că va plăti după 1943 când va expira moratorul cei s'a acordat. Ori, cine garantează că atunci va plăti? Ungaria cere ca cei 300 conți ai ei să fie despăgubiți imediat, pecând sutele de mii de cetățeni umili să aștepte până la paștele calului, pentru simplul motiv că nu au coroane cu 3 și 5 coarue pe biletul de vizită.

În afară de faptul că Ungaria nu vrea să plătească, intenționând prin aceasta provocarea unui conflict între ea și creditorii ei, Ungaria e sprijinită la aceasta conferință chiar de unii din tre aliații noștri de eri în așa fel încât reprezentanții unui stat invingător au cerut ca să i se creze o situație de stat invins. Aveam dreptate în articolul din numărul trecut când ziceam, că să nu ne bazăm pe asigurările ce ni se dau de către foștii și actualii noștri aliați, căci surprizele nu sunt excluse. Ori ce om cu mintea sănătoasă vede acest lucru și de aceia trebuiesc lăsate la o parte asigurările pe hârtie și să fim pregătiți pentru ori ce căci intențiunile rășboinice a Ungariei nu se vor putea licheide pe hârtie.

o—o

Incidentul din Dieta polonă

În zilele trecute urma să se deschidă Dieta polonă — numirea parlamentului. Deschiderea urma să se facă la oarele 5. Nainte de deschidere cu câteva minute a venit la ședință mare șalul Pilsudsky.

În sala de primire — unde are acces și publicul — o mulțime de ofițeri au aclamat pe mareșalul Pilsudsky. Președintele Dietei care nu simpatizează politica mareșalului văzând aceasta a refusat deschiderea ședinței. Mareșalul s'a plâns președintelui, care a amănat deschiderea pe a doua zi. Președintele Dietei s'a pomenit cu un memoriu prin care o mare parte de parlamentari îi retrag încrederea. Ce ca fi, nu se știe. Evenimentele sunt în vnrși

S. Miclea.

Teatrale.

27 Noembrie: „Topaze“, comedie în 4 acte. Rolul principal susținut de dl. V. Maximilian.

Abonații ziarului nostru sunt cu stăruință rugați a plăti abonamentul. Costul abonamentului se va trimite pe adresa administrației ziarului.

Primăriile cari sunt în restanță cu plata inserațiunilor comunale, întrucât n'ar plăti inserațiunile, în timpul cel mai scurt, vor fi date în judecată.

Roata volnicilor va fi centrul de forță al naștunii! Toți tinerii cinstiți să se grăbească a se înscrie!

Intrunirile liberale.

De un timp încoace partidul liberal de sub conducerea bicefală a dlor V. Brătianu și I. G. Duca, a pornit-o la sate pentru luminarea maselor asupra „incapacității“ guvernului Maniu. Pasul aceasta a fost făcut într'un ceas rău deoarece peste tot, pe unde au fost până azi liberalii — prin Ardeal, Basarabia, Bucovina etc. — au fost primiți de masele care „urâsc“ guvernul național țărănist, cu huiduelii. Aceste huiduelii însă, sunt transformate de gazetele liberale în... succese. Un astfel de succes au avut și mai zilele trecute la Cluj. Amintesc de acesta deoarece aci au participat mai mulți fruntași ai partidului liberal între cari și dl. Duca, astfel că s'a putut convinge la fața locului de popularitatea lor și de simpatia de care se bucură.

Faptul are importanță pentru că e o dovadă în plus pentru dovedirea existenței opoziției ca factor politic. Și aceasta mai mult acum, când sunuri și știri din sursă liberal-averescană — în urma defilării din 27 Oct. a angajaților averescani — căutau să infiltrese credința că încrederea maselor părăsește guvernul. Bine, să zicem că simpatia populară părăsește guvernul. Dar atunci spre cine se în dreaptă? Spre liberali? Nu, fiindcă la întruniri participanții vin cu invitații personale și trebuie puși jandarmi ca să-i pazească de simpatia populară. La averescani? Nici acolo, căci pentru a aduce participanții, a trebuit ca să li se plătească drumul. La lupiști? Nici atâta fiindcă activitatea drului Lupu e moartă de multă vreme.

Ei și atunci cum rămânem? Răspunsul e ușor. Simpatia poporului rămâne pentru guvernul actual. Masele au fost silite de demagogia și guvernarea liberalo averescană, să se atașeze cu trup și suflet partidului național-țărănist, astfel că acum nu se despart și nu se vor desparti ușor de aceștia. Tovarășii și sfătuitoarii din suferință nu se lapadă în popor așa de ușor ca între domni. Aceasta trebuie să o știe liberalii și averescanii.

Ori astfel fiind întrunirile lor sunt fără nici un folos real. Nervează doar poporul.

În aceste condiții numai înțeleg întrunirile. Ar fi cu mult mai bine să aștepte alegerile comunale din toamnă care sunt cel mai bun verficator. Dar... dar în urma rezultatelor mai mult ca proaste obținute în alegerile parțiale pentru cameră și Senat, mare speranță nu este.

Concluzia acestora ar fi — dacă ar înțelege — încetarea companiilor și întrunirilor de luminare a maselor.

Sunt ele destul de luminate!

*m.

Organizația voinicilor în județul Arad.

Duminică în 3 Nov. crt. în frunța comunică Covășinț, au descins mai mulți tineri intelectuali, membri ai organizației chemairste din Arad, pentru a forma „roata voinicilor“ din acea comună.

Entuziasmul sătenilor a fost de nedeseris. Toți tinerii între vârsta de 16 35 ani au cerut să fie primiți în roata voinicilor, unde după ce vor fi înzestrați cu diferite cunoștințe folositoare, ee or din cultural, economic și cetățenesc. se obligă să lupte desinteresat până la moarte pentru triumful principiilor partidului național-țărănesc.

Tot în săptămâna precedentă s'au înființat „roți voinicesti“ și în comunele Pecica și Nădlac, unde de asemenea s'au înscris în număr considerabil.

Voinicul.

Crahul dela bursa din New-York

Zilele trecute scăderile efectelor la bursa din New-York au ajuns la proporții extraordinare. Mii de acțiuni erau aruncate pe piață, iar prețurile scădeau îngrozitor. Conferințele mari lor financiar iau luat hotărâri energice fără însă a avea un rezultat oarecare deoarece nimeni nu mai dădea crezare comunicatelor. În fine după ce enorme cantități de efecte au fost vândute pe prețuri derisorii, cautând prin aceasta pagube enorme, scăderea a încetat. Perderile obvenite în forma acestei scăderi, se cifrează la 8.000 miliarde lei.

Speculațiile la bursă sunt foarte favorizate de americani și că tot speculațiilor de bursă se datorește retragerea capitalului american de pe piața Europei. În urma crahului dela New-York se crede că, marile întreprinderi financiare din America vor căuta să plaseze de acum înainte banii lor în Europa, astfel că e speranță ca circulația banilor europeni va crește în urma acestui crah. Deci, în tot răul nu bine.

m.

Citiți și răspândiți „Românul“

No. 1280/1929.

Primăria com. Sânmartin.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință, că în ziua de 9 Decembrie 1929 orele 10 a. m. se va ține licitațiune publică la primăria comunei Sânmartin pentru furnizarea alor cca. 80.000 buc. cărămidă și cca. 180 m³ pietriș.

Condițiunile de licitație se poate vedea în localul primăriei Sânmartin.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiile legii Contabilității publice art. 72 83.

Sânmartin, 4 Noembrie 1929.

Primăria.

Nr. 1513/1929.

Publicațiune.

Notariatul Chisindia publică licitație pentru

1. Furnizarea și tăiatul alor 83 m. lemne de foc și

2. arendarea cărăușiei comunale la anul 1330 pe ziua de 12 Decembrie 1929 ora 15 și 16.

Licitațiunea se va ține conform legii contabilității publice cu oferte închise.

Condițiunile se pot vedea în biroul notarial.

În caz de nesucces a doua licitație se ține la 27 Decembrie 1929 ora 15 și 16.

Notar

No. 2071/929 Primăria com. Păuliș

Concurs.

Primăria comunală Păuliș, publică concurs pentru îndeplinirea postului de vighil de câmp, pentru păzitul hotărului — „Pusta Păuliș“ — pe ziua de 7 Decembrie 1929 orele 11, la primăria comunei Păuliș.

Cererile în scris se vor înainta la primăria comunei Păuliș, până în ziua de 7 Decembrie 1929 provăzute cu următoarele acte:

1. Extras de naștere.
2. Act de cetățenie,
3. Certificat de moralitate dela primăria de domiciliu și că nu a suferit vre o condamnare inflamantă și nu este pus sub urmărire.
4. Certificat de nevinovație dela Judecătoria de Ocol și Grefa Tribunalului.
5. Certificat despre valoarea averii ce posedă.
6. Certificat medical oficios că este apt pentru îndeplinirea postului de vighil.
7. Dovezi pentru satisfacerea serviciului militar.
8. Certificat de studii.
9. Declarație de limbele ce cunoaște.

Condițiunile de salarizare și regulamentul asupra datorințelor și drepturi lor vighilului se pot vedea în biroul notarial din Păuliș sub orele oficioase.

Păuliș, la 2 Noembrie 1929.

Primăria.

No. 1112/929. Prim. com. Variașul

Publicațiune

Se aduce la cunoștință publică că în ziua de 20 Decembrie 1929 ora 9 a. m. se va vinde prin licitația publică verbală, pe locul târgului de vite Arad, sau în caz că târgul va fi închis din cauze epizootice, la aceeași ora și data la Primăria Variașul, 2 tauri ueapți, de prăsilă, dar frumoși și grași.

Condițiunile esențiale sunt: Lei 9. per klg. viu, ca preț de strigare și depunerea din partea licitanților a unei garanții de lei 2000 pentru ambii tauri, alte condițiuni se vor spune atunci sau în orice zi de lucru la Primărie.

Variașul la 6 Noembrie 1929.

Primăria.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Dau lecții de limba italiană
Profesor A se adresa la administrația ziarului

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Redactor responsabil:
I ARDELEAN

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

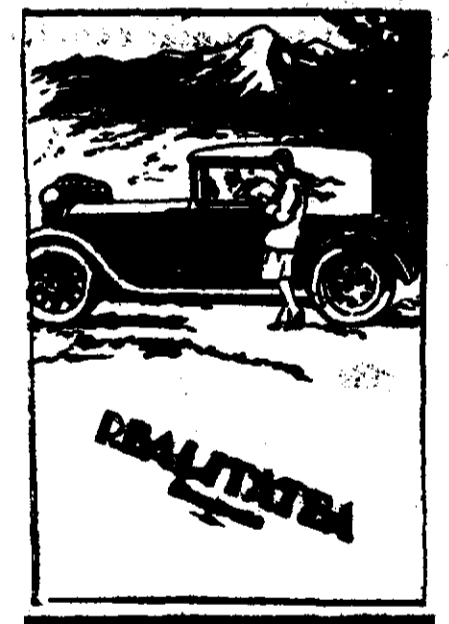
— Lăptăria agricultorilor din Arad, str. Andrei Mureșianu No. 7—9, telefon No 459, oferă Onor. public consumator laptele pasteurizat și cel nesmântănit cum și delicioasele derivate preparate de experți în uzinele lăptăriei

Direcțiunea

Escursiunile

cu automobilul sunt minunate. Dar vai, une-ori survine câte o pană.

Vremea trece repede, cântă:

Achitați abonamentul la „ROMÂNUL“

Cel mai frumos vopsește și curăță firma **Hoszpodar,** atelier aranjat cu mașini cu putere motorică, A R A D, strada Stroescu No. 13. —:

Doamnelor! Corsete pentru pânțec și săni, șireturi de gumă, corsete pt. pânțec di'ormate, peptare în mare asortiment și cu prețuri ieftine se pot căpața la **IRMA PILCZ,** Arad Str. Eminescu 14. — Voiajori nu am

CINEMA CENTRAL

Strada Rusu-Sirlanu

Duminică 17 Noemv. a. c.

Doi roze un sărut

In rolul principal: **Liane Haid și Harry Halm**

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.

Cinema ELIT

din pădurița orașului

Duminică 17 Noemv. a. c.

Fecioara dela Folies Bergeres

In rolul principal: **Billie Dove**

Inceputul reprezentațiilor orele 5, 7, 9 p. m.